
Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2020/2026(INL)

12.11.2021

ATZINUMS

Sniegusi Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Juridiskajai komitejai

ar ieteikumiem Komisijai par Eiropas pārrobežu asociāciju un bezpeļņas organizāciju statūtiem
(2020/2026(INL))

Atzinumu sagatavoja: *Anna Júlia Donáth*

(Iniciatīva – Reglamenta 47. pants)

PA_INL

IEROSINĀJUMI

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Juridisko komiteju, rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā bezpeļņas organizācijas (BO) arvien vairāk iesaistās saimnieciskajā darbībā un veicina strauju sociālās ekonomikas attīstību, tostarp sadarbojoties ar iedzīvotājiem, lai labāk izprastu viņu vajadzības un nodrošinātu viņiem pilnvērtīgas iespējas, tādējādi sniedzot sabiedrisku labumu attiecībā uz iedzīvotāju labklājību, izglītību, veselību, cīņu pret klimata pārmaiņām, iekļaujošu kvalitatīvu nodarbinātību vietējā, valsts un Eiropas līmenī, tostarp personām ar invaliditāti un personām, kas pieder pie marginalizētām kopienām, un cīņu pret sociālo atstumtību un diskrimināciju; tā kā sociālās ekonomikas attīstība tiešā veidā veicina vienotā tirgus nostiprināšanu un iedzīvotāju labklājību;
- B. tā kā Covid-19 pandēmija parādīja BO centrālo lomu informācijas un atbalsta sniegšanā iedzīvotājiem un uzsvēra to svarīgo nozīmi aprūpes, tostarp medicīniskās un sociālās aprūpes, sniegšanā, jo īpaši neaizsargātām un marginalizētām personām un kopienām;
- C. tā kā nevalstiskajām organizācijām demokrātijā ir centrālā loma, jo tās īsteno publisku uzraudzību pār politisko varu, kas ir veselīgas demokrātijas tiesiskuma ekosistēmas būtiska sastāvdaļa, formulējot un darot zināmas politikas veidotājiem sabiedrības vēlmes un intereses, īstenojot interešu aizstāvību, sniedzot ieguldījumu uz informāciju balstītas politikas veidošanā ar savām speciālajām zināšanām un zināšanām par to, kas notiek uz vietas, un veicinot aktīvu un atbildīgu pilsoniskumu, tādējādi veicinot aktīvu sabiedrības līdzdalību demokrātiskajā procesā un pārvaldībā, palielinot pārredzamību Savienības un dalībvalstu līmenī un veicinot sabiedrībā plurālismu; tā kā šajā nolūkā ir ļoti svarīgi, lai BO varētu gūt labumu no tādas vides, kas ļauj tām attīstīties visā Savienībā;
- D. tā kā Eiropas asociāciju statūtos galvenā uzmanība būtu jāpievērš pārrobežu jautājumiem, vienlaikus risinot arī pilsoniskās telpas jautājumus, jo tiem abiem ir būtiska nozīme, lai demokrātija labi funkcionētu;
- E. tā kā Līguma par Eiropas Savienību 11. pantā tiek atzīta BO nozīme demokrātiskajā dzīvē un noteikts, ka Savienības iestādes dod pilsoņiem un apvienībām, kas tos pārstāv, iespēju izteikt savus viedokļus visās Savienības darbības jomās un publiski apmainīties ar tiem un ka Savienības iestādes uztur atklātu, pārredzamu un pastāvīgu dialogu ar minētajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību;
- F. tā kā Pamattiesību hartas 12. pantā tiek garantētas tiesības uz biedrošanās brīvību visos līmeņos; tā kā šīs tiesības ir garantētas valstu tiesību aktos visā Savienībā; tā kā saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru biedrošanās brīvība ir viens no demokrātiskas un plurālistiskas sabiedrības pamatelementiem, jo tā ļauj pilsoņiem kopīgi rīkoties abpusēji interesējošās jomās; tā kā šķēršļi, kas kavē pārrobežu pilsoniskās darbības īstenošanu, ierobežo biedrošanās brīvības īstenošanu;
- G. tā kā BO visā Savienībā ir ziņojušas par pilsoniskās telpas ierobežojumiem, kas saistīti ar regulatīvo vidi, kurā tās darbojas, un ar tiesību aktiem (to izmaiņām), kas ietekmē to darbu, finanses un finansējumu, un ar to tiesībām piedalīties, kad aizvien pieaug grūtības piekļūt lēmumu pieņēmējiem un sniegt ieguldījumu politikas veidošanā un likumdošanā, kā arī ar nedrošu vidi, kurā notiek aizvien lielākas bažas raisoši uzbrukumi un aizskaršana, tostarp vērojams negatīvs diskurss, kura mērķis ir deleģitimizēt un stigmatizēt BO, kā arī izmantot stratēģisku tiesāšanos pret iesaistītajām sabiedriskos procesos (*SLAPP*), kā rezultātā tas var

novest līdz tam, ka BO pārtrauc savu darbību, kas ir kritiski svarīga;

- H. tā kā BO ir svarīga loma dalībvalstīs un Savienības līmenī, bet vairākos gadījumos to darbību kavē juridiski un administratīvi šķēršļi un ierobežojumi, kas noteikti BO organizatoriskajai spējai darboties pāri robežām, padarot to potenciālu nepietiekami izmantotu, jo īpaši pārrobežu reģionos;
- I. tā kā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka valstij ir pozitīvs pienākums nodrošināt tiesības uz biedrošanās brīvību, un 2005. gada 21. oktobra spriedumā lietā Nr. 74989/01 *Ouranio Toxo a.o. pret Grieķiju* ir konstatēts, ka “patiesu un efektīvu biedrošanās brīvības ievērošanu nevar reducēt uz vienkāršu valsts pienākumu neiejaukties”; tā kā savā spriedumā, kas pieņemts Lietā C-78/18¹, Eiropas Savienība Tiesa (EST) lēma, ka tiesības uz biedrošanās brīvību ietver ne vien iespēju dibināt vai likvidēt biedrību, bet arī šīs biedrības iespēju darboties starplaikā starp dibināšanu un likvidāciju;
- J. tā kā Eiropas Savienības Tiesa (EST) ir izstrādājusi konkrētu judikatūru² par nediskriminēšanas un kapitāla brīvas aprites principiem, ko piemēro pārrobežu finansēšanai un organizācijām, kas iedibinātas citā dalībvalstī; tā kā šie principi ir atzīti ES Tiesas spriedumos, bet vēl netiek piemēroti visās dalībvalstīs, un tā kā no Komisijas tiek gaidīti konkrēti pasākumi, lai risinātu šo jautājumu papildus vairākām pienākumu neizpildes procedūrām, kas jau uzsāktas šajā jautājumā;
- K. tā kā viena trešdaļa Savienības iedzīvotāju dzīvo reģionos, kas atrodas līdzās dalībvalstu iekšējām robežām un kuros ir arvien vairāk pārrobežu iniciatīvu, kuras tomēr bieži vien ierobežo tas, ka abās robežas pusēs pastāv atšķirības normatīvajā vidē un bezpeļņas sektora attīstībā,
1. aicina Komisiju nākt klajā ar tiesību aktu kopumu, ar ko tiktu izveidoti Eiropas asociāciju statūti un noteikti kopēji noteikumi un minimālie standarti BO, lai tās varētu izmantot tiesības uz biedrošanās brīvību, un tiktu novērsti šķēršļi, kas neļauj BO pildīt savu būtisko lomu sabiedrībā un veicināt vienotā tirgus nostiprināšanu;
  2. uzsver, ka kopīgu standartu noteikšana attiecībā uz BO ļaus Savienības līmenī ieņemt saskaņotu nostāju tiesās un noteiks pamatu turpmākai judikatūrai, kas palīdzēs stiprināt Savienības mēroga standartus un pamattiesību aizsardzību, kas ir būtiska Savienības tiesību normu daļa;
  3. uzskata, ka ilgi gaidītā Eiropas asociāciju statūtu izveide ir svarīgs solis ceļā uz Savienības līmeņa pilsoniskās telpas, pārrobežu sadarbības un dialoga, apmaiņas pilsoņu starpā un pārdomu par kopīgo vēsturi un kopīgajām vērtībām veicināšanu; norāda, ka šādi statūti palīdzētu Savienības pilsoniskajai sabiedrībai sevi strukturēt, jo īpaši veicinot Eiropas tīklu attīstību, tādējādi ļaujot Eiropas asociācijām uzņemties nozīmīgāku lomu pilsoniskās līdzdalības veicināšanā Savienības politikas veidošanā;
  4. uzsver — ņemot vērā skaitliski aizvien pieaugošos apdraudējumus, kas sniedzas pāri valstu robežām, piemēram, ārkārtas situāciju klimata jomā, kaitējumu videi, pandēmijas, digitālo tehnoloģiju ļaunprātīgu izmantošanu un tiesiskuma mazināšanos vairākās dalībvalstīs, bet arī ņemot vērā arī daudzos veiksmīgos pārrobežu projektus, būtu jāatrisina pārrobežu BO darbību

¹ Tiesas 2020. gada 18. jūnija spriedums, Komisija / Ungārija, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476., 113. punkts.

² Tiesas 2006. gada 14. septembra spriedums, *Centro di Musicologia Walter Stauffer v Finanzamt München für Körperschaften*, C-386/04, ECLI:EU:C:2006:568, Tiesas 2009. gada 27. janvāra spriedums, *Hein Pershe v Finanzamt Lüdenscheid*, C-318/07, ECLI:EU:C:2009:33 un Tiesas 2011. gada 10. februāra spriedums, *Missionswerk Werner Heukelbach eV v Belgian State*, C-25/10, ECLI:EU:C:2011:65.

potenciāls, lai būtu iespējams labāk izmantot to zināšanas vietējā, valsts un Savienības līmenī un lai vēl vairāk stiprinātu to lomu pamattiesību aizsardzībā un veicināšanā, cīņā pret diskrimināciju un atbalsta sniegšanā iedzīvotājiem, jo īpaši marginalizētām un neaizsargātām personām; uzsver, ka pārrobežu darbībām vajadzētu būt gan darbībām vai sadarbībai, ko veic vairāk nekā vienā dalībvalstī, gan darbībām, kas veicina Savienības mērķu sasniegšanu vai veicina tās vērtību popularizēšanu un aizsardzību;

5. pauž nožēlu par daudzajiem juridiskajiem un administratīvajiem šķēršļiem, ar kuriem BO saskaras, iesaistoties pārrobežu darbībās, un kuri var atturēt tās no darbības paplašināšanas ārpus savas valsts robežām; uzsver, ka BO minimālo standartu noteikšana Savienības līmenī ir būtiska sociālās ekonomikas attīstībai visā Savienībā un vienlīdzīgu konkurences apstākļu radīšanai, kas izmantos vienotā tirgus spēku;
6. pauž nožēlu par to, ka vairākās dalībvalstīs bezpeļņas organizācijas netika iekļautas pandēmijas reaģēšanas shēmās;
7. apzinās, ka dažās dalībvalstīs rīcības satvars, kas pašlaik pieejams neatkarīgai pilsoniskajai sabiedrībai, ir ļoti ierobežots; uzskata, ka BO nevar attīstīties Savienības līmenī, ja vairākās dalībvalstīs tiek iznīcināta vai tīši ierobežota to darbības telpa; tādēļ uzskata, ka kopīgu minimālo standartu noteikšana attiecībā uz BO piemērojamiem noteikumiem un procedūrām arī palīdzēs visā Savienībā nodrošināt minimālo aizsardzības līmeni pret likuma pārkāpšanu vai pret tādu praksi, kas ietekmē biedrošanās brīvību, un izplatīt paraugpraksi; jo īpaši aicina nodrošināt, ka BO noteiktās ziņošanas un pārredzamības prasības atbilst nepieciešamības un proporcionalitātes principiem, lai nodrošinātu publisku kontroli, neuzliekot pārmērīgi apgrūtinājošas prasības;
8. uzsver, ka BO īstenotā sabiedriskā aizstāvība un darbības būtu jāatzīst par tādām, kas ir sabiedrības interesēs, ja vien to mērķis nav sistemātiski un tieši sniegt labumu kādai konkrētai politiskajai partijai vai konkrētām personām, kas iesaistītas vēlēšanu kampaņās;
9. uzsver bezpeļņas organizāciju ārkārtīgi lielo nozīmi pārrobežu reģionos un eiroreģionos; uzsver — lai gan daudzos pārrobežu reģionos BO ir svarīga loma saiknes veicināšanā ar pilsonisko sabiedrību un aizvien lielāks skaits BO darbojas pāri robežām, joprojām pastāv juridiski un fiskāli šķēršļi to darbībai
10. mudina Komisiju izstrādāt mērķtiecīgu un visaptverošu stratēģiju pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai Savienībā, tostarp ieviešot pasākumus, lai visos pārvaldības līmeņos atvieglotu apvienību un bezpeļņas organizāciju darbību; ierosina, ka šajā ziņojumā prasītie tiesību akti Komisijai attiecīgos gadījumos būtu jāpapildina ar vadlīnijām, kas palīdzētu dalībvalstīm tos īstenot; aicina Komisiju apsvērt priekšlikumu iestāžu nolīgumam par pilsonisko dialogu, kā arī priekšlikumu par BO līdzdalības statusu, par paraugu ņemot statusu, ko bezpeļņas organizācijām piešķir Eiropas Padome un Apvienoto Nāciju Organizācija; aicina Komisiju izpētīt veidus, kā pilnībā izmantot pilsoniskā dialoga grupas potenciālu, kas ir daļa no programmas “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības”;
11. uzsver, ka, Savienības līmenī nosakot minimālos standartus bezpeļņas organizācijām, tā rezultātā nekādā gadījumā nedrīkst pazemināties standarti kādā dalībvalstī; aicina Komisiju šajā ziņojumā prasītajā tiesību aktā iekļaut ierosinājumus par BO tiesisko aizsardzību;
12. atzīst, ka ir svarīgi, lai bezpeļņas organizācijas ievērotu valsts noteikumus nodokļu jomā un cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu; tomēr uzsver, ka noteikumus nodokļu jomā un cīņā pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, kā arī noteikumus par finansējuma pārredzamību kopumā nedrīkst ļaunprātīgi izmantot, lai kavētu BO darbību un radītu atturošu ietekmi uz to biedriem un līdzekļu devējiem;

13. uzsver, ka patvaļīga un politiski motivēta diskriminācija organizāciju mērķu un darbības dēļ, kā arī to finansējuma avotu dēļ, ir par šķērslī biedrošanās brīvībai un tādējādi apdraud vārda brīvību; šajā sakarībā norāda, ka šāda diskriminācija nedrīkst kavēt BO izveidi un reģistrāciju Savienības un valstu līmenī;
14. atgādina, cik svarīga nozīme kā demokrātijas pamatpīlāriem ir neatkarīgai, objektīvai, profesionālai un atbildīgai žurnālistikai, lai gan privātajos, gan publiskajos medijos sniegtu informāciju par BO darbību, kā arī uzsver, cik svarīga ir piekļuve plurālistiskai informācijai; pauž bažas par nomelnošanas kampaņām un ļaunprātīgu tiesvedību, ko pret dalībniekiem, kas iesaistījušies sabiedrības līdzdalībā, tostarp BO, vairākās dalībvalstīs izmanto vēlētās amatpersonas, valsts struktūras vai valsts kontrolē esošas vienības, kā arī privātpersonas un privātas vienības; uzsver, ka Parlaments pašreiz izstrādā pašiniciatīvas ziņojumu par stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību;
15. aicina Komisiju nodrošināt pienācīgu un iespējas sniedzosu finansējumu bezpeļņas organizācijām Savienības līmenī un atvieglot BO piekļuvi šādam finansējumam; šajā sakarībā aicina pilnībā izmantot programmas “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” un citu Savienības finansējuma avotu potenciālu; uzsver, ka būtu jādara pieejams finansējums visos līmeņos — no vietējā līdz Savienības līmenim; norāda, ka bieži vien Savienības līdzekļiem, kas pieejami BO, ir nepieciešams līdzfinansējums, kas nozīmē, ka saņēmējam ir jāpiesaista daļa no nepieciešamajiem līdzekļiem no citiem avotiem, un šajā sakarā iesaka izvērtēt iespēju piešķirt naudas līdzekļus dažādiem alternatīviem līdzekļiem, piemēram, brīvprātīgajam darbam vai ieguldījumiem natūrā;
16. uzskata, ka dalībvalstīm nevajadzētu ieviest vai piemērot krimināltiesību normas, kas ierobežo vai citādi negatīvi ietekmē BO reģistrāciju, darbības, finansēšanu un pārvietošanos pāri robežām; šajā sakarībā pauž bažas par to, kā dažas dalībvalstis interpretē Savienības noteikumus migrācijas jomā, kā rezultātā tiek noteikta kriminālatbildība par BO darbībām meklēšanas un glābšanas jomā un par palīdzības sniegšanu patvēruma meklētājiem;
17. uzsver, ka valstu struktūrām, kas izraudzītas BO reģistrēšanai un uzraudzībai, lai īstenotu šajā ziņojumā prasīto tiesību aktu, jābūt juridiski nošķirtām un funkcionāli neatkarīgām no savām valdībām un citām publiskām vai privātām struktūrām;
18. aicina Komisiju apsvērt iespēju izveidot Savienības struktūru vai iekšēju administratīvo vienību, kuras uzdevums būtu nodrošināt Eiropas asociāciju statūtu īstenošanu un uzraudzīt BO minimālo noteikumu transponēšanu, kā prasīts šajā ziņojumā; uzsver, cik būtiska nozīme ir pārredzamībai attiecībā uz šo struktūru vai vienību un tās *modus operandi*; ierosina, ka tā varētu būt arī kontaktpunkts bezpeļņas organizācijām, kurš ziņo par to, ka, iespējams, tiek pārkāpti minimālie standarti un tiesības, kas ar Savienības tiesību aktiem piešķirtas bezpeļņas organizācijām;
19. uzskata, ka, Savienības līmenī nosakot minimālos standartus par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu BO, būtu jānodrošina to savstarpēja atzīšana visās dalībvalstīs un jāatvieglo vienlīdzīga attieksme piešķirto priekšrocību ziņā; uzsver, ka līdzekļu devējiem tādām BO, kas saņēmušas sabiedriskā labuma organizācijas statusu citā dalībvalstī, vajadzētu būt tādām pašām priekšrocībām kā tad, ja tie piešķirtu līdzekļus vietējai organizācijai;
20. uzsver, cik svarīga nozīme ir visā Savienībā vienotai jēdziena “sabiedriskais labums” definīcijai, kas ļautu visām BO, kuras darbojas saskaņā ar Eiropas asociāciju statūtiem, vienlīdzīgi izmantot saistītās priekšrocības;
21. ierosina izmantot rūpīgi izstrādātas, ar Savienības tiesību aktiem saderīgas definīcijas galveno jēdzienu nozīmes precizēšanai, kas pretējā gadījumā var palikt pārāk neskaidri; uzsver, ka ir

vajadzīga skaidrība par to, uz kāda veida apvienībām attieksies Eiropas asociāciju statūti un uz kādām tie neattieksies.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	9.11.2021
Galīgais balsojums	+ : 44 - : 6 0 : 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Konstantinos Arvanitis, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Vasile Blaga, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Anna Júlia Donáth, Cornelia Ernst, Maria Grapini, Sophia in 't Veld, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Roberta Metsola, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Emil Radev, Ralf Seekatz, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Romeo Franz, Beata Kempa, Ondřej Kovařík, Rob Rooken, Maria Walsh
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Clara Aguilera, Claudia Gamon, Martin Hojsík, Antonius Manders, Alin Mituța, Maria Noichl, Janina Ochojska, Michaela Šojdrová, Ivan Štefanec

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

44	+
ECR	Assita Kanko
PPE	Vasile Blaga, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Roberta Metsola, Janina Ochojska, Emil Radev, Ralf Seekatz, Sara Skytvedal, Michaela Šojdrová, Ivan Štefanec, Tomas Tobé, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
RENEW	Malik Azmani, Anna Júlia Donáth, Claudia Gamon, Martin Hojsík, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Ondřej Kovařík, Alin Mituța, Maite Pagazaurtundúa
S&D	Clara Aguilera, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Maria Grapini, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Maria Noichl, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
THE LEFT	Konstantinos Arvanitis, Clare Daly, Cornelia Ernst
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Briemont, Damien Carême, Romeo Franz, Tineke Strik

6	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Beata Kempa, Rob Rooker
ID	Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas